

Sprog i Norden

Titel: Världens mest nordiska tv-kanal

Forfatter: Hasse Hägerfelth

Kilde: Sprog i Norden, 2013, s. 1-23 [i hæftet: s. 27-50]

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Dansk Sprognævn

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Världens mest nordiska tv-kanal

Hasse Hägerfelth

Yle Fem är en av Yles fyra tv-kanaler. Det är den enda finländska tv-kanalen vars utbud är fullt tillgängligt för landets svenskspråkiga befolkning – antingen genom det språk som talas i programmen eller genom svensk undertextning. Nästan hela utbudet visas dessutom med finsk undertextning, vilket gör det lika tillgängligt för finska tittare. Utbudet består förutom av inhemska, finlandssvenska program till stor del av nordiska program; man kan rentav påstå att Yle Fem är världens mest nordiska tv-kanal. Det är ett viktigt bidrag till att stärka den nordiska språkförståelsen, kulturkännedomen och sambörighetskänslan i Finland.

Den 27 augusti 2001 gick startskottet för den digitala eran i den finländska tv-världen. Den nya sändningstekniken gav mer plats i etern, och under åren som följt har det totala antalet marksända tv-kanaler i Finland ökat explosionsartat. Inte minst har mediebolagen lanserat nischkanaler, både öppna kanaler med lite bredare profil och betalkanaler med smalare. Public service-bolaget Yle, som före digitaliseringen hade två tv-kanaler, TV1 och TV2, grundade raskt tre nya tv-kanaler: en renodlad nyhetskanal, Yle 24 (nedlagd 2007), en kulturkanal, Yle Teema, och en finlandssvensk kanal – FST5, som sedermera bytt både namn och delvis profil. Ämnet för den här presentationen är denna sistnämnda kanal och dess utbud idag, men låt oss först backa bandet och se hur vägen dit såg ut. En egen svensk kanal har nämligen varken varit någon självklarhet eller någon självklar lösning.

“Fönstertiden”

De reguljära tv-sändningarna i Finland började 1958.¹ Den inte så enkla frågan om hur den svenska befolkningen skulle tillgodoses i tv-utbudet diskuterades ända från början. Lösningen blev till en början ett 30 minuter långt svenskt program i veckan, på tisdagar – som ett litet svenskt ”fönster” i det i övrigt finska utbudet, för att använda den liknelse som fått beskriva den svenska

---

1 Fakta i det följande ur Salakangas 1996, Zilliacus 1988, Yles årsberättelser samt Uppslagsverket Finland.

tv-situationen i Finland före den egna kanalen. Ett par år senare ökades tisdagstiden till 45 minuter och 30 minuter tillkom på fredagskvällar. Nordiska program genom Nordvisionsutväxlingen hörde till de centrala frågorna redan då, av både budgetära och innehållsmässiga skäl, men vad gällde det svenska utbudet också med en språklig dimension: Kunde de utgöra (en del av) de svenska programmen eller skulle de sändas primärt för den finska publiken, med finsk berättarröst (möjligheten att undertexta fanns inte ännu)? När ett danskt program sändes i ett av de svenska fönstren 1960, mötte det protester från svenskt håll: De svenska tiderna skulle reserveras för inhemsk produktion på svenska, gjord för den finlandssvenska befolkningen. Man föreslog i stället att de nordiska programmen skulle sändas utanför de svenska fönstren och med "diskret" finsk berättarröst, så att svenska tittare kunde höra originalspråket, vilket på sätt och vis skulle utvidga det svenska utbudet. Man föreslog också att filmer också skulle visas med svensk *undertextning*, vilket snart också började ske.

1964 tillkom en andra public service-kanal, vilket gav mer utrymme också för ett utbud på svenska, och den 5 april 1965 inleddes de första regelbundna nyhetssändningarna på svenska (*Från dag till dag*).² Vid årets slut hade den svenska programmängden nått upp till 170 timmar, motsvarande ca 3 timmar i veckan, och året därpå visades 260 timmar eller 5 timmar i veckan. Gott så, men det var förstås fortfarande lite och föga jämlikt i det – då som nu – officiellt tvåspråkiga Finland. En absurd förlängning av den situation som rådde är det tänkesätt som driver vissa antisvenska grupperingar i Finland än idag: att budgetandelen för det svenska utbudet i public service borde spegla den andelen de svenskspråkiga utgör av befolkningen som helhet, dvs. 5–6 procent, vilket naturligtvis är en fullständigt befängd och historielös tanke. De svenskspråkiga i Finland är inte inflyttade i modern tid, utan utgör en fast befolkning med rötter som tränger lika djupt ner som de finskspråkigas. Liksom de svenskar som slog sig ner här en gång, har också finnarna flyttat hit en gång, fast från ett annat håll. Sedan dess har folkgrupperna blandats sinsemellan i alla tider, vilket bland annat syns genom de helt finskspråkiga personer som bär helt svenska namn, och vice versa. Så tvärtom vore förstås idealet, i en ekonomisk utopi, att båda språkgrupperna hade tillgång till ett lika stort public serviceutbud.³ Riktigt rimlig har väl ingen ansett en sådan tanke, men ett

2 Ett inslag med några plock ur sändningen visades i *Tv-nytt* den 5 april 1990 när de svenska nyhetssändningarna firade 25årsjubileum: http://svenska.yle.fi/arkivet/artikkelit/de_forsta_tv-nyheterna_pa_svenska_1965_6871.html#media=66873

3 Av någon anledning har ingen kommersiell aktör något utbud som är fullt tillgängligt för en svensk publik, trots att många föreställer sig att den är mer köpstark än genomsnittet.

tv-fönster några dagar i veckan kunde ändå med rätta anses vara ohemult lite.

I början av 1970-talet lanserades därför idén om en separat *finlandssvensk tvkanal*: ”Tredje kanalen”, även kallad ”Kustkanalen”.⁴ 1975 samlade en medborgarkommitté in 67 000 namn, närmare en fjärdedel av alla finlandssvenskar, med ett krav om att staten skulle finansiera en tvkanal för landets svenskspråkiga befolkning. Men projektet mötte också motstånd. Många menade att en separat kanal skulle isolera de svenskspråkiga från de finskspråkiga och tvärtom, ett argument som anfördes också långt senare när den egna svenska kanalen som vi vet blev verklighet. Ärendet utreddes av flera regeringskommittéer, med ett kompromissbeslut som resultat: fler svenska program i egna block på bra sändningstider i de två existerande kanalerna, och möjligen på sikt en separat svensk kanal. 1982 hade andelen svenska program i de två finska kanalerna redan stigit till ungefär det dubbla, till ca 550 timmar, ca 10 timmar i veckan.

Men kunde inte de svenskspråkiga finska så pass bra att de kunna se det finska utbudet? I sin exposé över det tvåspråkiga Rundradion⁵ från 1988 hänvisade mångårige rundradiomedarbetaren Ville Zilliacus till en undersökning från 1972 om hur väl svenskspråkigas kunskaper i finska vid den tiden räckte till för att följa det finska programutbudet: i snitt (skillnaderna var stora mellan södra Finland och Österbotten) ansåg sig 47 procent förstå talad finska bra och 25 procent ganska bra, medan i andra änden 20 procent uppgav sig ha helt otillräckliga kunskaper. När frågan gällde finsk *undertextning* ansåg sig däremot bara 44 procent ha bra finskkunskaper och 20 procent ganska bra, alltså intressant nog 8 procent mindre än de som förstod talad finska bra eller ganska bra. 36 procent hade alltså inget eller bara ett begränsat utbyte av finska program eller utländska program med finsk *undertextning* – och tv-avgiften har alltid varit lika stor för båda språkgrupperna, för att se den ovan tangerade ekonomiska aspekten ur en annan synvinkel.

Utökad utbud med Sveriges Television

På grund av det begränsade svenska tv-utbudet och tack vare den geografiska närheten till Sverige, hade man både i de delar av svenska Österbotten där det var möjligt och på Åland vänt antennerna mot Sverige – en motsvarighet till ”svenskeantennene” i norska Østfold på 60-talet. I södra Finland var det

---

4 De svenskspråkiga områdena i Finland ligger i landskapen Nylands, Åbolands, Österbottens kusttrakter. Till det kommer ögruppen Åland.

5 Rundradion, på finska Yleisradio, är idag tv- och radiobolagets namn endast i juridisk mening. I övrigt används Yle som bolagets namn på båda språken.

däremot tekniskt omöjligt att se rikssvensk tv – fram till 1988, då SVT komponerade en blandkanal som började sändas i Finland under namnet TV4.⁶ Den är fortfarande aktuell i högsta grad, som vi ska se.

1988 var också det år då den svenska tvenheten på Yle antog namnet FST – Finlands svenska television – ett namn som levde kvar ända fram till våren 2012.

1994 utvidgades fönstertiderna ytterligare med extra statsanslag. FSTprogrammen sändes i TV2 på måndagskvällar och i TV1 sena tisdagskvällar, barnprogram och nyheter på svenska sändes varje dag, barnprogram också på lördagsmorgnar, och utöver det fanns strötider. År 2000 var den finlandssvenska programvolymen uppe i 950 timmar, ca 18 timmar i veckan – nästan en ny fördubbling sedan beslutet i början av 80-talet, men ju fortfarande långt ifrån en egen kanal. SVT:s TV4 var en viktig tillgång, men var trots allt tv från ett annat land.

Vid samma tid – 1993, då ett tredje sändningsnät byggdes – startade en annan tredje kanal i Finland, reklamfinansierade MTV3, vars företrädarbolag Kolmoskanava ("Kanal Tre") i likhet med de svenska programmen haft (hyrt) fönstertider i TV1 och TV2. Den svarade mot ett annat behov, nämligen ett större utbud av underhållning och utländsk (särskilt amerikansk) populärfiktion; antalet program med finsk *undertextning* fördubblades i och med kanallanseringen.

Utökad utbud med undertextning

Apropå *undertextning* fick tv-utbudet på svenska tidigt ett välkommet tillskott från och med 1981 – då som senare tack vare den tekniska utvecklingen. Med lanseringen av text-tv kunde finska och utländska program utanför fönstren visas med svensk *undertextning* (vid utländska program ovanpå de finska undertexterna). Med särskilt anordnad finansiering kunde svenska översättare anställas för detta syfte. Genrer som saknats i det svenska utbudet, naturdokumentärer, deckare, dramaserier och långfilmer, blev nu tillgängliga också för svenskspråkiga tittare oavsett finskkunskaper. Som mest uppgick de svensk-undertextade programmen till ca 10 timmar i veckan. Programmen i de svenska blocken textades också till finska, och inslag på andra språk med öppen

---

6 SVT började sända samma blandkanal via satellit över hela Europa 1997 och döpte då om den till SVT Europa och senare, 2005, över tre kontinenter till, vilket motiverade ännu ett namnbyte 2009, då kanalen fick dagens namn, SVT World.

tvåspråkig text – svensk text på en rad och finsk på en (som i SVT:s *Uutiset* idag och som i finska biograffilmer).⁷

Med *undertextning* kunde alltså en språkminoritets tv-utbud utökas utan extra programtid. Den möjligheten skulle kunna utnyttjas betydligt mer av tvbolagen idag, med dagens tekniska möjligheter (jfr undertextvalen i dvd-produktioner).

Professionellt utförd *undertextning* ger vad vi kan kalla totalförståelse av ett tvprogram. Många finlandssvenskar lever i en tvåspråkig verklighet, men att ”klara sig på finska” eller att ha en ”stark finska” betyder inte att man uppfattar och kan tillgodogöra sig alla ord, uttryck, termer och resonemang, humoristiska slängar, slang, ordspråk och talesätt, stilistiska nyanser och till exempel namn på svampar och småkryp, varken i ett tvprogram med finskt tal eller i ett med finsk *undertextning*. Tittar man på ett program med *undertextning* på ett språk man inte behärskar som sitt modersmål, ägnar man mer tid åt att läsa texten, som inte bara till textinnehållet utan också till exponeringstiden naturligtvis utgår från tittare med språket i fråga som modersmål, och då går delar av innehållet förbi.

Viktigt att understryka är att *undertextning* så länge det har funnits har hört till de mest lästa textformerna. I Finland tittar vi på tv i strax under 3 timmar per dag, alltså runt 21 timmar i veckan i snitt⁸, och en stor del är undertextad. *Undertextningen* av ett en timme långt tvprogram motsvarar grovt räknat ungefär 11 sidor i en genomsnittlig roman.⁹ Om vi grovt räknar med att undertextade program i snitt, i alla kanaler, utgör en tredjedel av tittartiden, blir det lika många sidor om dagen, 77 sidor på en vecka och 4 000 sidor per år. Vi läser alltså motsvarande 16 romaner à 250 sidor i våra tv-rutor varje år.

Undertextning spelar också en stark roll i barns och ungas språkinläring. Det ökar läsvanan och berikar ordförrådet – och intryck av det främmande språket slinker med på köpet. En annan faktor är att om man dagligen läser mycket på ett annat språk, så påverkar det lätt ens eget språk. En delorsak till

---

7 Tv-översättningsmässigt är detta en lösning med stora avigsidor, i synnerhet med två ickebesläktade språk som svenska och finska, vilket leder till antingen obalans i raduppdeleningen eller våld på språket. Det innebär också enradiga texter med en snabbare textväxlingstakt, vilket är ansträngande i längden – inte minst för att en tittare som förstår också det andra språket tenderar att läsa båda raderna! Först efter digitaliseringen och i och med valet av dvbteknik kunde fullgod undertextning erbjudas på båda språken.

8 Finnpanels mätning av tv-tittandet i Finland i januari–oktober 2012.

9 Antalet undertexter i ett program varierar naturligtvis stort beroende på genre, talhastighet, dialogtäthet m.m. Normalt blir det runt 600 undertexter i timmen, vilket motsvarar ca 26 000 tecken inklusive blanksteg (på svenska). (I finsk undertextning är exponeringstiden något snabbare, vilket ger något fler undertexter.) I skönlitterär text finns i genomsnitt ca 2 300 tecken per sida.

den finska påverkan vi ser i dagens finlandssvenska, på både lexikal och syntaktisk nivå, kan mycket väl vara att många (också) ser tv-program med finsk *undertextning*, bl.a. eftersom ingen öppen finländsk kanal i stort sett visar utländsk, ickenordisk fiktion med svensk *undertextning*.

Yles tv-översättare är, tillsammans med ett fåtal svenska biografifilmsöversättare, också i stort sett de enda som producerar *undertextning* för finlandssvenska förhållanden. Även om svenskan i Finland grammatiskt är samma språk som svenskan i Sverige, existerar den i en annan samhällelig, kulturell, historisk och också språklig kontext, vilket självklart påverkar översättningen. *Undertextning* skiljer sig från annan skriven text genom sin flyktighet; läsaren kan inte backa i texten och inte stanna upp och fundera eller ta reda på vad ett obekant uttryck betyder utan att gå miste om delar av det program som fortsätter, eller av det som står i de nya undertexter som dyker upp en efter en. Inte bara översättningen och språket, utan också textens utformning och exponeringstid måste vara sådana att undertexterna är så begripliga, entydiga och läsbara som möjligt för just den publik som är målgruppen. Tittarna ska uppfatta varje enskild undertext rätt och direkt, utan tvekan och utan att känna att de måste hålla blicken klistrad vid undertexterna för att hänga med i programmet.

En *undertextning* gjord för en sverigesvensk publik fungerar därför inte optimalt för en finlandssvensk publik, trots att språket i sig till allra största delen är detsamma. Låt mig ge fem enkla exempel: 1) Om ingredienser i ett matlagningsprogram översatts till "keso", "filmjolk" eller "fransyska" i *undertextningen*, är det inte nödvändigtvis genast helt klart för alla finlandssvenska tittare vad det är och vad det motsvarar i den finländska livsmedelsaffären om man vill testa recepten, vilket bör vara en rimlig möjlighet om man ser ett matlagningsprogram i en kanal i sitt public servicebolag. Omvänt skulle sverigesvenska tittare antagligen bli ännu mer fundersamma om de fick läsa "grynost", "surmjolk" och "hörnstek" i *undertextningen*, dvs. om målgruppen var en finlandssvensk publik. 2) Om ett norskt politiskt parti beskrivs med motsvarande parti i Sverige, krävs det att den finlandssvenska tittaren är bekant med de svenska partierna. 3) Om en kostnadsuppgift i ett faktaprogram förmedlas med värdet i svenska kronor, måste den finlandssvenska tittaren snabbt göra sin egen kalkyl till euro, trots att det är just en sådan tjänst översättningen ska bjuda på. 4) Om en replik i ett dramaprogram gäller vilket vitsord (det som i Sverige heter betyg) en elev har fått, är inte alla finlandssvenska tittare insatta i den svenska betygsskalan, får stanna upp och fundera eller missar poängen. 5) Om den danska underrättelsetjänsten i en dansk deckare omtalas som "säpo" (efter svenska Säpo; en autentisk översättningslösning som dock

kan diskuteras) känns det märkligt att som finlandssvensk tittare associera till förhållanden i Sverige, även om man känner till dem. Att göra kulturbundna referenser begripliga på målgruppens villkor hör till de viktiga kuggarna i en fungerande översättning. Till det kommer vardagliga ord, fraser och begrepp som det stora flertalet förstår, men som gör det uppenbart att *undertextningen* egentligen är riktad till någon annan.

Tv-tittande ska inte behöva kräva extra uppmärksamhet och omställningar. Tittaren vill se programmet och ta del av handlingen och innehållet, inte reagera och reflektera över vad den upplever som märkligt eller obegripligt i *undertextningen* – och också programmakaren vill antagligen också gärna att tittaren ska kunna fokusera på programinnehållet och inte distraheras av *undertextningen*: små extra tankemoment och metareflekationer stjälar uppmärksamhet. Att undertexta på danska i NRK eller på bokmål i DR vore ett större steg, men som jämförelse fungerar det skapligt: många tittare skulle säkert klara av det galant, vänja sig vid att läsa det andra språket och förkovra sig i det – lysande för den nordiska *språkförståelsen!* Men dels måtte huvudsyftet med att se ett tv-program vara att obehindrat få så stort utbyte som möjligt av programmet, och dels skulle det på sikt påverka respektive språk (danismer i norskan och norvagismer i danskan). I textform lyfts ord och uttryck fram mer markerat än i tal. Det gör *undertextning* till ett formidabelt (men underutnyttjat!) språkträningsverktyg, och det ena utesluter inte det andra, men det är på det egna modersmålet ett språkligt budskap när gemene tittare bäst. Också att se ett utländskt program med *undertextning* på ens eget språk, men för en publik i ett annat land, inverkar därför i någon mån menligt på behållningen. När det handlar om public service är det dessutom program och *undertextning* som tittarna själva finansierar, alldeles konkret.

En egen finlandssvensk kanal

År 2001 började Yle sända tv digitalt, vilket slutligen gav möjligheten att grunda en egen svensk kanal. Den fick namnet FST5 – Finlands svenska television, på kanalplats 5. Yle valde också att gå in för dvbtextningsteknik¹⁰ i de digitala

10 Digital Video Broadcasting Subtitling – ett sändningssystem där bild, (flera) ljudspår och (flera) undertextfiler sänds som ett paket, som digitalmottagaren omvandlar till en synkron ström av bild, (valbart) ljud och (valbar) undertextning – till skillnad från undertextning som ligger på bilden och inte kan tas bort eller bytas till undertextning på ett annat språk ("öppen text"), eller som aktiveras via text-tv ("dold text"), som delar dvbundertextningens möjligheter att koppla bort texten eller, om så finns, välja en annan undertextning, men som har begränsade möjligheter vad gäller bl.a. teckenanvändning, typografi och layout. Svagheter med dvbundertextning är beroendet av att mjukvaran i mottagaren dels fungerar enligt den definierade standarden, dels har ett användarvänligt gränssnitt.

kanalerna, vilket gör det möjligt att sända – och välja – olika undertextfiler till samma program. Tittaren kan ställa in sin digitalmottagare så att den alltid visar program med svensk eller finsk *undertextning* eller svensk eller finsk programtextning¹¹ när sådan finns. Dvbtekniken ger på motsvarande sätt möjlighet att sända flera ljudspår; tittaren kan välja att mellan att lyssna på den finska berättarrösten i t.ex. en naturdokumentär, eller att i stället lyssna på originalberättaren. Möjligheten används inte minst i sportsammanhang, så att finska tittare kan se t.ex. en fotbollsmatch med finskt referat medan deras svenskspråkiga grannar tittar på samma match med svenskt referat, samtidigt och i samma kanal.

För att få tillgång till de digitalt sända programmen krävdes dock en digitalmottagare, vilket långt ifrån alla tittare skaffade sig genast. Till bekymren hörde också att en del digitalmottagare inte helt motsvarade de tekniska kraven och därför förvanskade textningssignalen, vilket gav de digitala sändningarna lite dåligt rykte, vilket förstas inte ökade folks lust att skaffa ännu en apparat till tv-möbeln. Samtidigt insåg många som skaffade sig utrustningen vilket minus det faktiskt var om *undertextningen* inte fungerade som den borde, eller inte alls! Vissa mottagare lät undertexterna hänga kvar tills nästa undertext kom, oavsett hur länge det var tyst emellan, andra visade dem före talet, andra med fördröjning, m.m. Det ska sägas att det fortfarande förekommer tekniska bekymmer på grund av det brokiga utbudet av mottagare, icke uppdaterade programvaror eller svag antennmottagning. Och också om tekniken fungerar som den ska, upplevs det i vissa mottagare som så besvärligt att byta textspråk eller ljudspår att en del ger upp – och går miste om den service som finns just för dem. Yle har haft upplysningskampanjer, men mycket beror i slutändan på tittarnas eget engagemang och krav på sina tv-mottagare.

Så här i efterhand kan man fundera på hur det skulle ha sett ut om Yle vid digitaltvlanseringen hade satsat på att dela ut en digitalmottagare som uppfyllde alla kriterier, som betaltvbolagen ofta gör. Men efterklok kan man bara vara efteråt.

Hur som helst: en egen *finlandssvensk tv-kanal* kom alltså till världen den 27 augusti 2001. Analogt var den svenska sändningsvolymen i stort som året innan, 956 timmar eller ca 18 timmar i veckan, men till det kom nu 292 timmar enbart digitala program, vilket gav ett årssaldo på 1 248 timmar eller 20,5 timmar svenska program i veckan under hösten. 2002 togs ett rejält skutt upp till 2 104 timmar – 39 timmar i veckan – med program på svenska eller med

---

11 Yles term för textning för personer med nedsatt hörsel och tittare som har behov av undertextning på samma språk av andra skäl.

svensk *undertextning*, berättarröst (dokumentärer som översattes och bandades med svenskt ljudspår) eller dubbning (barnanimationer som också översattes till svenska och bandades inhouse¹²), varav drygt hälften endast sändes digitalt. En jämförelse med TV1 och TV2, med sändningsvolymen på 5 619 respektive 4 222 timmar, plus de 941 FST-timmar som visades parallellt i fönstren (med finsk *undertextning*), visar ändå på en stor skillnad i utbudet. Men från om med 2002 kan vi i alla fall tala om en egen finlandssvensk fullservicekanal, med program som är fullt tillgängliga på svenska från sen eftermiddag till sen kväll varje dag och med ett utbud som täckte i princip alla kategorier. Men: den egna kanalen var fortfarande bara digital. Analogt var det samma fönster som förut – och enligt en tittarundersökning i oktober 2003 hade bara 8 procent av finlandssvenskarna skaffat digital utrustning, lika få som bland finskspråkiga. Så kanalen och utbudet fanns, nu saknades bara tittarna ... Helt och hållet blev det verklighet först 2007, när det analoga sändningsnätet lades ner och alla som ville fortsätta se på tv i praktiken blev tvungna att skaffa en digitalmottagare (något som mötte en viss kritik). Men Kustkanalförespråkarnas vision var uppfylld, även om det hade tagit 30 år.

Den finlandssvenska kanalens logotyper 2001–2005, 2005–2007 och 2007–2012

En egen kanal – bra eller dåligt?

Den 1.9.2007 upphörde alla analoga sändningar i Finland, och alla kanaler sändes från och med nu enbart digitalt. Men som under Kustkanalenprojektet tre decennier tidigare, uppstod också nu en livlig debatt om för- och nackdelarna med att å ena sidan få betydligt mer sändningstid och frihet att forma ett eget utbud, och å den andra att placeringen i en egen kanal skulle leda till att finska tittare skulle tappa all kontakt med det svenska, som de kunnat råka se av bara farten i de två andra kanalerna på "fönstertiden", som nu definitivt var över. Synligheten för det svenska i den finska vardagen befarades alltså

12 Barnanimationer dubbas till finlandssvenska i förhållandevis riklig mängd (men inte längre inhouse), och sänds i kanalens barnmagasin BUUKlubben, som har en enorm betydelse såväl upplevelse och identifikationsmässigt som språkligt för finlandssvenska barn och är mäktigt populärt i finlandssvenska barnfamiljer. Någon annan barn-tv på finlandssvenska finns inte!

minska, med möjliga följder för den levande tvåspråkigheten i landet, för kännedomen om den svenskspråkiga folkgruppen och för intresset för svenska språket.

Kritikerna såg också en risk för att den svenska kanalen skulle existera i en bubbla, utanför det kringliggande finska samhället. Med en liten befolkning finns förstås alltid en risk för begränsningar när det gäller faktorer som mångfald, kompetens, representativitet och personlig integritet, vilket kan få journalistiska och programproduktionsmässiga konsekvenser (Det blir lätt samma experter som intervjuas gång på gång, det finns inte experter och kunnande på alla områden, varför vissa ämnen kanske inte behandlas, det är svårare att garantera anonymitet osv.).

Men vad skulle alternativet ha varit? Jo: fortsatta fönstertider för egna program och svensk *undertextning* av övriga program i de finska kanalerna. Mängden finlandssvenska och nordiska program skulle med all sannolikhet aldrig ha blivit så stor då som den blivit i den egna kanalen, som också som enda *finlandssvensk tv-kanal* i viss mån är ett sammanhållande kitt och gemensamt forum.

Kanalens huvudsyfte var – och är – att ge finlandssvenskarna ett mångsidigt inhemskt tvutbud på svenska kompletterat med program och inslag på andra språk visade med svensk *undertextning*, vilket inte längre erbjöds i någon annan finsk tv-kanal. (Den svenska texttvtextningen avvecklades efter digitaliseringen.) Digitaliseringen gav en möjlighet att erbjuda detta innehåll i en egen kanal, och den vägen valde man. År 2007 sände FST5 totalt 2876 timmar, över 55 timmar i veckan och i snitt 8 timmar om dagen – mer än en fördubbling jämfört med fönstertidens högsta siffror.

Den svenska kanalen har alltid vinnlagt sig om att också vara fullt tillgänglig för finskspråkiga tittare genom att visa alla program utom småbarnsprogram och nyheter också med finsk *undertextning*. Dels stärker det kanalens legitimitet att finska tittare utan fullständiga eller tillräckliga kunskaper i svenska också kan ta del av utbytet (jfr resonemanget om *undertextning* tidigare), dels ger det finska tittare en chans att få en inblick i en något annan finländsk verklighet än sin egen; ”Annorlunda på svenska” är också en av kanalens sloganer. Inte minst kanalens mest framgångsrika programkoncept hittills, livsstilsprogrammet *Strömsö*, blev snart också populärt på finskt håll och fick långt fler finska än svenskspråkiga tittare (som ju inte är så många – vad är ”en ankdamm” (metafor för finlandssvenskheten) jämfört med ”det finska folkhavet”?! Framgången bland finska tittare för vissa program visar att rädslan för isolering nog var överdriven. Men än idag finns det många finskspråkiga som inte har upptäckt kanalen eller lever i tron att kanalen

bara vänder sig till finlandssvenskar. En delorsak är dålig synlighet på många finska tidningars tvsidor, men Yle kan säkert också bli bättre på att korsmarknadsföra kanalerna.

I samband med den totala övergången till digitala sändningar slutade Yle vidaresända SVT Europa, som i stället övergick till att sändas via ett betaltvbolag. Det betydde att det krävdes en digitalmottagare med kortplats för att se SVT:s tidigare fritt tillgängliga program, vilket för många krävde anskaffning av ny apparatur – igen. Delar av SVT:s utbud är det av resursskäl svårt att producera motsvarigheter till med de finlandssvenska realiteterna, såsom breda underhållningsprogram, drama och en bredare nyhetsbevakning (om än med sverigesvenska glasögon; ett finlandssvenskt nyhetsprogram förblir självklart ett grundbehov – men Yles svenska kanal kommer aldrig att ha resurser t.ex. för en lika bred utrikesbevakning som SVT). För den finlandssvenska tittare som ville fortsätta se SVT-program innebar det en tilläggskostnad i abonnemangsavgifter på ca 50 euro per år utöver apparatanskaffningskostnader – en förändring som en del såg som en stor försämring, trots den egna kanalen, men av nyss nämnda skäl.

En finlandssvensk och sverigesvensk kanal

Avbrottet i de fritt tillgängliga SVT-sändningarna varade dock inte i så många år. Den 1.9.2011 togs det senaste stora steget i kanalutvecklingen – ett steg som också det skapade livlig finlandssvensk debatt. Man valde nu att i någon mån kapa, men samtidigt komplettera FST5:s utbud, som bestod av program på morgnar, eftermiddagar och primetime (övriga tider av nyhetstexttablåer och "radio i tv"), med program också på förmiddagar, dagtid, sen kvällstid och nätter, genom att återinföra tillgången till SVT:s blandkanal, som 2009 bytt namn till SVT World, på de tiderna, på samma kanalplats. Den direkt utlösande faktorn var nya sparkrav inom hela bolaget. Ett alternativ som diskuterades var att slå ihop FST5 med kulturkanalen Teema, vilket skulle ha lett till konflikter om sändningstider och krävt kompromisser av båda kanalerna – förutom att den egna svenska kanalen skulle ha gått förlorad. Det sågs därför som ett bättre alternativ att bli en (i princip) dygnet runtkanal på svenska. Med SVTprogrammen kunde FST5 också fylla en del luckor i utbudet, även om man fick offra en del av det egna utbudet. Och åtminstone delvis blev alltså SVT åter fritt tillgängligt. Antalet sändningstimmar på FST5, exklusive höstens sammanjämkning med SVT World, var 3 158 eller 61 timmar i veckan – ungefär hälften av volymerna på Yle TV1 och Yle TV2, som båda låg på drygt 6 200 timmar, och knappt 900 timmar mindre än i Yle Teema. SVT Worldtillskottet utökade mängden så att kanalplatsen i praktiken fick det största utbudet. SV-

Tandelen är något större än Yle Femandelen, men med undantag för fredags- och lördagskvällar sänds den utanför primetime (kl. 18–23).

Kanalsammanslagningen med SVT World var också ett led i en omläggning av Yles kanalstrategi som syftade till tydligare profilerade kanaler. Bolaget skapade i samma veva ett nytt visuellt yttre. FST5ledningen såg det nu som motiverat att ge kanalen ett nytt, tydligare, mer talande och mer inbjudande namn. Valet föll på Yle Fem: ”Yle” i analogi med Yles andra kanaler – Yle TV1, Yle TV2 och Yle Teema – och ”Fem”, utskrivet på svenska, för att med ett kort, lätt ord skylta med svenska språket och kanalplatsen.

Kanallogotyp 2012–

En finlandssvensk, sverigesvensk och nordisk kanal

Med den nya kanalstrategin blev Yle Fem inte bara den finlandssvenska och svenska kanalen, utan också Yles mest *nordiska* kanal. Man frångick därmed den tidigare målsättningen att vara en så heltäckande kanal som möjligt, dvs. en svensk komprimerad motsvarighet till de tre ”finska” kanalerna, med en blandning av alla genrer, inklusive ett rikt utbud av utländska program med svensk *undertextning* eller berättarröst, och byggde i stället upp en av fyra mer renodlade kanalprofiler. Självklar var en fortsatt satsning på program på svenska om Finland och världen ur ett finlandssvenskt perspektiv, och ganska naturligt, i och med svenska språket, var valet att till det lägga särskild vikt vid nordiska program. En stor del av dem ingår i Nordvisionsutväxlingen, men också de flesta inköpta nordiska produktioner sänds i Yle Fem.

Till detta kom att SVT Worlds program hade sänts på samma kanalplats sedan ett halvår, så sammantaget blev Yle Fem en kanal med ett övervägande nordiskt utbud; också program från Sverige är naturligtvis nordiska. Även om språket (i stort sett) är detsamma, bottnar programmen ju i ett annat lands verklighet med allt vad det innebär.

Låt oss nu ta en titt på hur detta ter sig i praktiken! Jag saxade Yle Fems tv-tablåer under fem dagar i maj (onsdag–söndag) och under fem dagar i augusti (måndag–fredag) 2012, från eftermiddag till sen kväll.

Program utan pilar är inhemska. De färgade pilarna markerar produktionsland för övriga program. Program med "SVT:" före titeln ligger på SVT Worlds sändningstider.

Räknar man ihop de program som sändes under de här två femdagarsperioderna på de här tiderna och sorterar dem efter var de är producerade, får man en tydlig bild av kanalens finlandssvensknordiska profil. I och med SVT Worlds sändningstider, dominerar föga förvånande Sverige stort, medan de fin-

landssvenska programmen utgör ungefär en fjärdedel och de nordiska ungefär lika mycket, under just de här två femdagarsperioderna.

Noteras kan att det bara visades ett (1) finskt program (*Sidenvägen på 30 dagar*) på kanalplatsen, och att det sändes av SVT World! Det var alltså, paradoxalt nog, kan tyckas, det enda finska program man kunde se med svensk *undertextning*, under just de här dagarna, utöver finska inslag och intervjuer i finlandssvenska program. Också en annan följd av kanalprofilen är tydlig: andelen program från andra länder är väldigt liten. Men båda dessa faktum är en följd av den nya kanalprofileringen, som har andra stora förtjänster.

Tittar vi på hur de totalt 78,5 timmarna i de två femdagarsstabläerna fördelar sig proportionellt, blir bilden ännu tydligare:

Världens mest nordiska kanal?

Genom Nordvision, de nordiska public service-bolagens samarbetsorganisation, har en omfattande programutväxling mellan bolagen ägt rum enligt mottoet "allt vårt är ert" ända sedan bolagen grundades. Det syns i alla bolags sändningstabläer: 2009 handlade utbytet mellan bolagen om över 1 000 programtimmar¹³. I Yle syns det särskilt på det starka nordiska fokuset i Yle Fem, som på så sätt är Nordens fönster mot Finland. Men Yle Fem köper också in program från andra produktionsbolag, också kommersiella tv-bolag – och en liten del internationella program, i nuläget i första hand dokumentärer och barnanimationer (som dubbas).

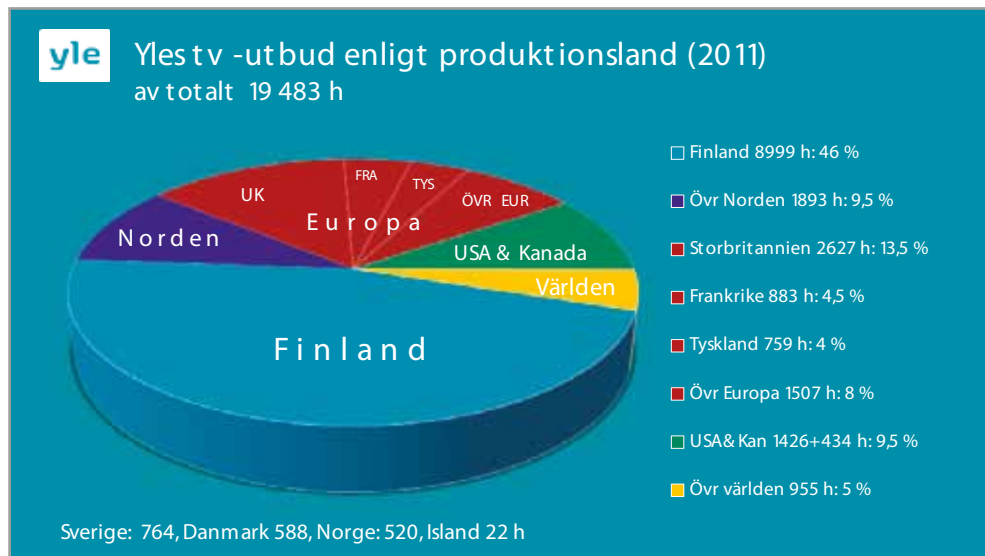
Av Yles totala tv-utbud 2011 utgjorde de nordiska (dvs. ickefinländska) programmen¹⁴ strax under en tiondel. Över hälften av detta sändes i Yle Fem – och

¹³ Enligt uppgifter på Nordvisions webbplats, nordvision.org.

¹⁴ Dvs. exklusive SVT Worlds utbud, som inte är Yles.

då beskriver siffrorna till stor del situationen före den ännu starkare nordiska profileringen av Yle Fem. Notera Yles stora variation vad gäller ursprungsland överlag – kanske har Yle världens bredaste internationella tv-utbud?

Att utgå från att de nordiska public servicebolagen har det största nordiska utbudet i världen utöver sitt eget inhemska, är ganska naturligt. I de kommersiella bolagens kanaler överväger anglosaxiska program och formatproduktioner starkt. Men sänder Yle Fem faktiskt mest nordiskt av våra public servicekanaler? Ramarna för den här presentationen har inte räckt till en fullständig jämförelse mellan utbudet i våra kanaler, utan det har fått bli stickprovsmetoden. Den ger inte verkligheten full rättvisa och är inte statistiskt hållbar, men den ger ändå en riktig bild.

De fem nordiska public servicebolagens utbud – ett stickprov

Vad sänder SVT:s, DR:s, NRK:s och Yles två huvudkanaler och RÚV och Yle Fem en vanlig vardag? Är Yle Fems utbud mest nordiskt? Var dominerar det anglosaxiska utbudet? Hur stor är den inhemska andelen? Jag jämförde kanalernas tv-tablåer för kl. 16–24, en dag i början av höstsäsongen – måndagen den 27 augusti 2012. Diagrammen nedan visar programutbudet (endast hela program, inte tablåpauser, påannonseringar o. dyl.) enligt produktionsland, mätt i tid.

Danmarks Radio

DR utmärkte sig som det enda av bolagen som, just den här kvällen, inte visade något program alls från de övriga nordiska länderna i sina två huvudkanaler DR1 och DR2. Av totalt 27 program var 17 inhemska och 10 icke-nordiska (5 brittiska, 3 amerikanska, 1 irländskt, 1 italienskt). Mätt i tid utgjorde den inhemska andelen 39 procent och den anglosaxiska 50 procent av de totalt drygt 18 timmarna:

Norsk Riksringkasting

NRK1 och NRK2 visade totalt 40 program, varav 20 inhemska, 3 nordiska (2 danska, 1 finskt) och 7 icke-nordiska (3 brittiska, 3 amerikanska, 1 tyskt). Mätt i tid utgjorde den inhemska andelen 52 procent, den nordiska 11 procent och den anglosaxiska 30 procent av totalt drygt 17 timmar.

Sveriges Television

SVT1 och SVT2 uppvisar det mest balanserade utbudet i en gruppering av inhemska, nordiska och övrigt utbud; å andra sidan var allt övrigt utbud, just den här kvällen, anglosaxiskt. Det visades 47 program på de två kanalerna, varav

25 var inhemska, 4 nordiska (2 finska, 1 danskt, 1 norskt), 5 brittiska och 2 amerikanska. Mätt i tid var den inhemska andelen 46 procent, den nordiska 16 procent och den anglosaxiska 38 procent av totalt drygt 17 timmar.

Ríkisútvarpið

Islands enda public service-tv-kanal, RÚV, visade 30 program kvällen i fråga, varav 8 inhemska, 3 nordiska (2 norska, 1 danskt) och 8 icke-nordiska (4 brittiska, 3 amerikanska, 1 belgiskt). RÚV var den kanal som visade förhållandevis minst inhemska med 20 procent av tiden och mest anglosaxiska med 52 procent av tiden den här kvällen. 27 procent av utbudet var nordiskt av den totala sändningstiden om 7,5 timmar.

Yleisradio/Rundradion

Yles två huvudkanaler Yle TV1 och Yle TV2 visade 34 program, varav 23 inhemska, 1 nordiskt (danskt) och 10 icke-nordiska (3 franska, 2 brittiska och 1 av övriga länder i diagrammet). I tid talar vi om totalt knappt 16 timmar. Yle utmärker sig genom att ha den största andelen inhemska, hela 59 procent, men också genom att ha störst internationell bredd (jfr figuren tidigare med Yles totala utbud 2011), med produktion från 8 andra länder, och den minsta och

mest varierade andelen anglosaxiskt, 21 procent, av de hittills nämnda kanalerna. Den ytterst lilla andelen nordiskt, bara 6 procent just den här dagen, sammanhänger förstås med att Yle till stor del sänder det nordiska i Yle Fem.

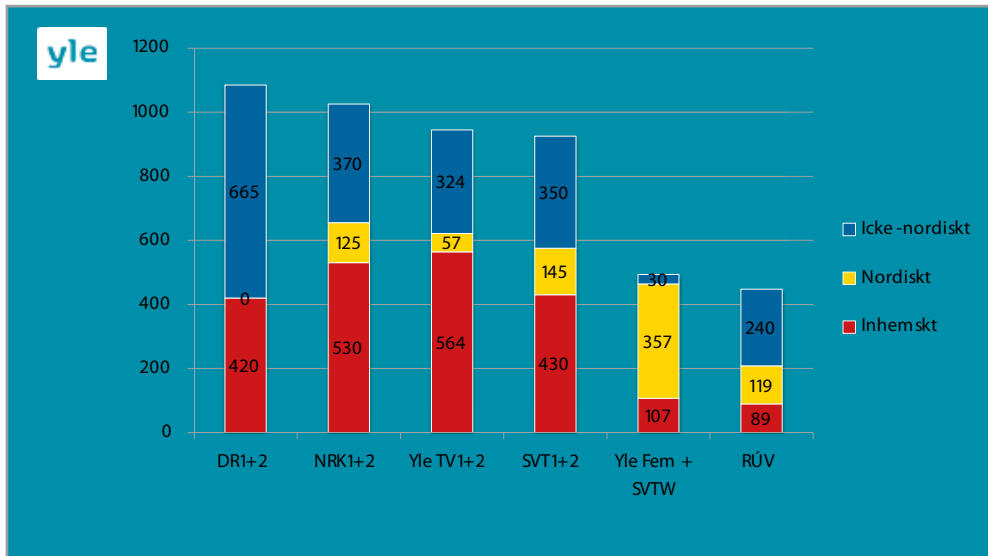

Yle Fem

Yle Fem så. SVT Worlds program ingår i siffrorna, eftersom de ingår i det utbud tittarna fick på kanalplatsen, men är markerade. Separerar vi Yle Fems och SVT:s program stod Yle Fem av totalt 19 program för 13, varav 6 var inhemska (finlandssvenska) och 7 nordiska (2 danska, 2 norska och 3 svenska). På SVT:s tider kom 5 svenska program och det enda icke-nordiska programmet (brittiskt). Räknet i tid av hela utbudet på kanalplatsen utgjorde Yle Fems inhemska utbud 22 procent och det nordiska hela 57 procent. SVT-andelarna av totalutbudet var 15 procent nordiskt (svenskt) och 6 procent anglosaxiskt. Således utgjorde det icke-inhemska, nordiska utbudet totalt 72 procent.

Staplar vi våra kanalers tårtbitar på varandra och ställer staplarna bredvid varandra ger det följande sammanfattande bild av just denna vardag hösten 2012:¹⁵

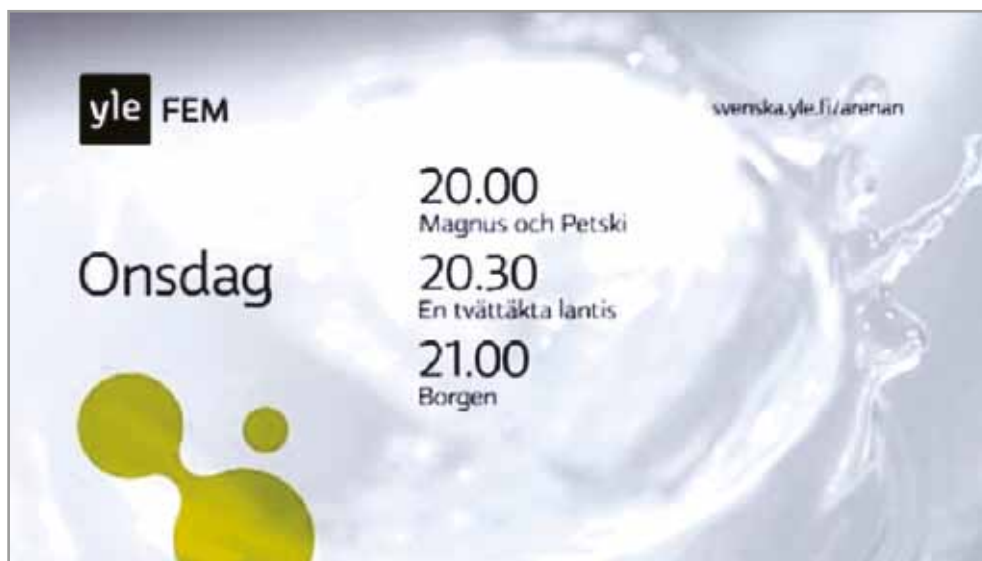

De nordiska public-servicebolagens programutbud i minuter efter produktionsland den 27.8.2012 kl. 16–00.

Det nordiska utbudet dominerar i Yle Fem och är större än de övriga kanalerna både mätt i tid, i antal program och proportionellt. Å andra sidan utmärker sig Yle Fem genom att ha Nordens minsta andel både ickenordiskt överlag och anglosaxiskt, vilket förstås är en naturlig följd av den stora andelen nordiskt och i linje med kanalprofileringen. Avigsidan är att den breda palett av ickenordiska program som sänds i Yles andra kanaler (och då har vi inte här tagit med Yles mest internationellt profilerade kanal, Yle Teema), med få undantag inte visas med svensk *undertextning*. Den svenskspråkiga publiken måste alltså ha utmärkta kunskaper i antingen originalspråken eller finska för att få full tillgång till det utbudet, liksom det inhemska finskspråkiga utbudet. Största delen av den svenskspråkiga befolkningen behärskar visserligen finska, men långt ifrån alla, särskilt inte alla unga och äldre, behärskar finska så

¹⁵ Proportionerna blir inte riktigt rättvisande i och med att de för RÚV och Yle Fem gäller endast en kanal. Man kan (i princip) bara se ett program åt gången, så andelarna kan i praktiken sägas väga mer för RÚV och Yle Fem. En svenskspråkig finländare har inte heller full tillgång (jfr diskussionen om tillgänglighet genom undertextning ovan) till någon annan tvkanals utbud än Yle Fems, även om många har goda kunskaper i finska och tittar på andra finska kanaler, eller betalar extra för att se Sveriges kanaler via kabel eller iptv.

bra att de får fullt utbyte av program med finskt tal eller finsk *undertextning*. Det handlar naturligtvis om ekonomiska resurser, men en nödvändig konsekvens av Yles i sig utmärkta kanalprofileringsstrategi är att en större andel finska och särskilt utländska program måste visas med svensk *undertextning*, och steg i den riktningen har tagits.¹⁶ Men oberoende av detta står det utom allt tvivel att Yle Fem gör trogna tittare till världens mesta nordbor och stärker finländarnas *nordiska språkförståelse*, nordiska kulturkänedom och nordiska samhörighetskänsla!

Tv-tablå en onsdagskväll i Yle Fem som ger en bild av kanalens utbud: en halvtimme finlandssvenskt följt av en och en halv timme på danska.¹⁷

Avslutning: nordisk tv för en nordisk framtid?

Kultursamarbetet är en av hörnstenarna för Nordiska rådet, som strävar efter att skapa ett Norden för medborgarna. Tv är en av de självklara kanalerna för

16 I annat fall är det tveksamt om Yle följer sitt uppdrag som det definieras i Lag om Rundradion Ab, 3 kap., 7 §: "Bolagets uppgift är att tillhandahålla ett mångsidigt och omfattande allmännyttigt television- och radioprogramutbud med tillhörande special- och tilläggstjänster för alla på lika villkor" och att "behandla den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningen på lika grunder i programverksamheten."

17 *En tvättäcka lantis* är Yle Fems svenska titel på den danska succélivsstilsproduktionen *Bonderoven*, som i Norge heter *Bondeknølen*, på Island *Basl er búskapur*, i Sverige *100 procent bonde*, och på finska, också i Yle Fem, *Tanskalainen maajussi*.

att nå dit. Det är vår mest vardagsnära och lättillgängliga kontaktyta. Så vill vi i Norden verkligen skapa förutsättningar för ett levande intresse och en framtid för den *nordiska gemenskapen*, borde vi skapa en gemensam plattform för nordiska tv-program: en *samnordisk* webb-tv-portal. Slå ihop våra fem public servicebolags utbud och gör det tillgängligt för alla nordbor, med valbara *undertextningspråk* (både översättning och textning på samma språk som talet), dvs. de professionella *undertextningsfiler* som i stor utsträckning redan produceras och visas i respektive bolags webb-tv-portaler tack vare Nordvisionssamarbetet och till stor del samma programinköp. Komplettera med gemensamt finansierad professionell *undertextning* där det finns luckor.

Om en traditionell tvkanal över nationsgränserna i stil med tyskfranska Arte ställer för stora ekonomiska, tekniska, administrativa, juridiska eller andra hinder i vägen, bör en webbportal byggd på existerande webbtv-portaler inte behöva möta lika stora problem. Iptv torde bli allmänt i nordiska tvhushåll inom en nära framtid, och därigenom skulle webbportalen också få ett "traditionellt" tvformat. Med samfälliga nordiska politiska beslut och ersättningsavtal borde upphovsrättsfrågorna kunna lösas på nordisk nivå åtminstone enligt samma premisser som inom respektive nordiskt land, så att program och *undertextningar* får visningsrätt i hela Norden och inte bara inom nationerna. Vi har passfrihet sedan länge; borde vi inte kunna skapa ett "nordisk tv utan gränser", nu när de tekniska möjligheterna medger det? Samma *samnordiska* webb-tv skulle vara den givna platsen för streamningar av viktiga nordiska evenemang, konferenser, toppmöten, valdebatter, operaföreställningar, konserter, idrotts och musiktävlingar osv. Kanske det vore nästa utvecklingsfas för Nordvision, med mottot "allt nordiskt är alla nordbors"?

Vi kan utveckla konceptet och sända *samnordiskt* producerade webbtv-program, t.ex. barn tv (Nordung!), frågetävlingar (Nordquiz!), matlagningsprogram (Nordspis!) och förstås språkkursprogram (Nordmål!) – med en gemensam komplettering av det formidabla isländska nordiska webblexikonet Islex (Nordlex!). Vi kan inrätta en virtuell nordisk tidningssalong (Nordblad!), ett webb bibliotek med nordisk litteratur (Nordbok!), ett webbfilmmotek med nordisk film (Nordfilm!), en portal med nordisk musik (Nordton!) – och en nordisk Facebook (Nordpool!).

Med andra ord: Borde vi inte med gemensamma beslut och krafter kunna skapa ett synligt, lättillgängligt och levande *samnordiskt* medieforum? Den tekniska utvecklingen gjorde stegvis den egna svenska kanalen möjlig i Finland – och nu finns tekniken för den *samnordiska tvkanal* det talats om i decennier men som aldrig blivit av: en *samnordisk* webbtv-portal skulle vara en god grund för en *nordisk gemenskap* för framtiden. Men än så länge är Yle

Fem den enskilda tvkanal som, om än bara inom Finlands gränser, ger det mest samlade och mest varierade nordiska utbudet i hela världen!

English summary

The Finnish National Broadcasting Company Yle operates four TV channels. The latest strategy renewal sharpened the profile of each channel, making it easier for the viewers to find their preferred programmes, instead of encouraging competition between the channels. In the process, the already existing Swedish language channel also became the Yle channel with the highest focus on programmes produced in the other four Nordic countries; indeed, it can be regarded as the world's most Nordic TV channel or, in less branding words, the best attempt so far at gathering a Nordic content in one TV channel. Subtitling all its programmes in both Swedish and Finnish, Yle Fem provides possibilities for Finns of both national languages to get a better understanding of the languages and cultures of the other Nordic countries, and thereby strengthens Nordic bonds and belonging.

Emneord: finlandssvensk tv, undertextning, språkförståelse, nordisk gemenskap, samnordisk

Källor:

Tryckta källor:

Salakangas, Raimo, 1996: *Aikansa oloinen. Yleisradion historia 1949–1996*, band 2 i *Yleisradion historia 1926–1996*.

Zilliacus, Ville, 1988: *Kaksikielinen Yleisradiomme*.

Webbkällor:

Finlands lag, webbversion: finlex.fi/sv/

Finnpanel: finnpanel.fi

Kolmoskanava: fi.wikipedia.org/wiki/Kolmoskanava

Nordiska rådet: norden.org

Nordvision: nordvision.org

Statistiskcentralen: stat.fi

Svenska Yles webbplats: svenska.yle.fi

SVT World: svt.se/svtworld

Tv-tablåer: svt.se/tv-tabla, dr.dk/tv/oversigt, dagskra.ruv.is/dagskra, tv.nrk.no/guide och ohjelmaopas.yle.fi

Uppslagsverket Finland, webbupplaga: uppslagsverket.fi

Yles årsberättelser sedan 2002: yle.fi/yleisradio/vuosikertomukset/vuosikertomusten-arkisto

Hasse Hägerfelth är översättarredaktör på Yle sedan 1996. Han är en av bolagets idag (2012) sex fastanställda svenska tv-översättare, som tillsammans med ett tjugotal svenska frilansöversättare levererar svensk undertextning till den del av Yle Fems utbud som inte är på svenska, varav den allra största delen är nordiska program. Han översätter program på danska, norska, engelska, finska, italienska och portugisiska till svenska – med hänsyn till kanalens finlandssvenska målgrupp.